

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wzmocnienie odporności finansowej MMŚP i promowanie drugiej szansy dla przedsiębiorców”

(opinia z inicjatywy własnej)

(C/2024/869)

Sprawozdawczynie: **Mira-Maria DANISMAN**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	25.1.2023
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	3.10.2023
Data przyjęcia na sesji plenarnej	25.10.2023
Sesja plenarna nr	582
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	205/0/5

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Niedawne kryzysy uwypukliły potrzebę wzmocnienia odporności finansowej MMŚP. Gwałtowny wzrost cen energii, wysoka inflacja i wysokie stopy procentowe, a także zakłócenia w łańcuchach dostaw doprowadziły do największej liczby upadłości od 2015 r. i miały znaczący wpływ na MMŚP, które na ogół dysponują ograniczonymi rezerwami umożliwiającymi sprostać wyzwaniom finansowym i w większym stopniu polegają na finansowaniu zewnętrznym, w szczególności kredytach bankowych.

1.2. EKES wyraża poważne zaniepokojenie niskim poziomem inwestycji MMŚP oraz osłabieniem zdolności MMŚP do finansowania innowacji oraz transformacji ekologicznej i cyfrowej.

1.3. Zaostrenie przepisów dotyczących sektora finansowego doprowadziło do sytuacji, w której dostęp MMŚP do finansowania bankowego jest w coraz większym stopniu uzależniony od zaangażowania podmiotu publicznego, takiego jak instytucja gwarancyjna lub bank prorozwojowy. EKES wzywa Komisję do ścisłego monitorowania ogólnego wpływu wszystkich regulacji dotyczących sektora finansowego na klientów będących MMŚP.

1.4. Unijne instrumenty finansowania odgrywają rolę we wspieraniu odporności finansowej MMŚP. Należy zapewnić wystarczające środki finansowe za pośrednictwem segmentu MŚP Programu InvestEU. Należy również przekierować więcej funduszy regionalnych UE na działalność MMŚP. EKES proponował już wprowadzenie prostej procedury składania wniosków⁽¹⁾ dla MŚP, aby ułatwić im dostęp do funduszy UE.

1.5. Pełna europejska unia rynków kapitałowych oferowałaby MMŚP szersze i bardziej elastyczne możliwości finansowania. EKES ubolewa nad ograniczonymi postępami w tym zakresie i wzywa do podjęcia dalszych działań w celu pogłębienia unii rynków kapitałowych.

1.6. EKES z zadowoleniem przyjmuje planowaną rewizję dyrektywy w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach i zachęca ustawodawców UE do zadbania o szybkie jej przyjęcie. W ramach tej rewizji należy nie tylko ustanowić sprawiedliwe terminy płatności, ale także wdrożyć niezależny i skuteczny system monitorowania i egzekwowania.

⁽¹⁾ Dz.U. C 194 z 12.5.2022, s. 7.

1.7. Wykrywanie wczesnych oznak trudnej sytuacji finansowej pozwala MMŚP podjąć proaktywne działania służące łagodzeniu ryzyka, wdrożyć strategię zarządzania obrotem oraz poszukiwać niezbędnego mentoringu i wsparcia. UE musi zachęcać do opracowywania i wykorzystywania narzędzi cyfrowych opartych na analizie danych, sztucznej inteligencji i uczeniu się maszyn w celu zwiększania możliwości wczesnego wykrywania trudnej sytuacji finansowej MMŚP.

1.8. EKES podkreśla znaczenie skutecznego monitorowania wdrażania niedawno przyjętej dyrektywy o restrukturyzacji i upadłości. Należy zagwarantować dostęp do solidnych mechanizmów wsparcia dostosowanych do szczególnych potrzeb MMŚP znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej i nie mogą to być jedynie strony internetowe oferujące informacje.

1.9. Mając na uwadze wsparcie drugiej szansy dla przedsiębiorców i zmniejszenie stygmatyzacji związanej z niepowodzeniem w działalności gospodarczej, EKES zwraca się do Komisji o przeprowadzenie dogłębnej oceny istniejących barier dla drugiej szansy, jakie napotykają przedsiębiorcy europejscy, którzy doznali niepowodzenia.

1.10. EKES dostrzega znaczny wpływ otoczenia regulacyjnego na odporność finansową MMŚP. Popiera plan Komisji Europejskiej dotyczący zmniejszenia o 25 % obowiązków sprawozdawczych MŚP i proponuje wyznaczenie w przyszłości ambitniejszych celów, a także regularne monitorowanie i ocenę. Co więcej, wyraża obawy dotyczące dodatkowych kosztów przestrzegania przepisów – wynikających z krajowych praktyk nadmiernie rygorystycznego wdrażania, które nie tylko tworzą obciążenia dla MMŚP, ale również powodują nieuczciwą konkurencję na jednolitym rynku.

1.11. EKES zwraca uwagę na wpływ przepisów i strategii podatkowych państw członkowskich na odporność finansową MMŚP. Złożone systemy podatkowe, wysokie stawki podatkowe i obciążenia administracyjne mogą być źródłem trudności dla MMŚP, zwłaszcza tych, które dysponują ograniczonymi zasobami na planowanie podatkowe i zapewnienie przestrzegania przepisów. Z drugiej strony zachęty podatkowe i uproszczone systemy opodatkowania mogą odciążać MMŚP i przyczynić się do ich stabilności finansowej.

1.12. Duże znaczenie dla odporności finansowej europejskich MMŚP ma dywersyfikacja łańcuchów dostaw. Ograniczenie zależności od jednego dostawcy lub rynku pomaga zmniejszyć ryzyko finansowe i umożliwia skuteczniejsze dostosowywanie się do zmieniających się warunków rynkowych, wahań cen lub zakłóceń w łańcuchach dostaw. EKES wzywa do wspierania umiędzynarodowienia MMŚP i ich dostępu do rynków zagranicznych, aby umożliwić im dywersyfikację dostaw, zyskanie większej płynności i udział w światowym handlu.

1.13. Przenoszenie własności przedsiębiorstw odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu ciągłości działania i odporności. W niedawnej opinii w sprawie przenoszenia własności przedsiębiorstw EKES wzywał UE do podjęcia działań w celu ułatwienia przenoszenia własności przedsiębiorstw w Europie ⁽²⁾.

2. Wprowadzenie

2.1. Mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (MMŚP) stanowią zdecydowaną większość – około 99 % przedsiębiorstw w Europie. Według danych Eurostatu to one zapewniają w Europie dwie trzecie miejsc pracy, a w 2022 r. wzbogaciły europejską gospodarkę o 3,9 bln EUR. W grupie MMŚP dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 10 pracowników, stanowiące około 92 % europejskich MMŚP. MMŚP odgrywają ważną rolę w społeczeństwach europejskich: zapewniają zatrudnienie, wytwarzają towary i usługi oraz tworzą wartość dodaną dla gospodarki.

2.2. W ostatnich latach europejskie MMŚP zmagają się z nieoczekiwanymi kryzysami, które wystawiły na próbę ich stabilność finansową i uwypukliły konieczność wzmocnienia ich odporności finansowej. Zakończenie programów pomocy związanej z COVID-19, gwałtowny wzrost cen energii, wysoka inflacja i wysokie stopy procentowe, a także zakłócenia w łańcuchach dostaw doprowadziły do największej liczby upadłości od 2015 r. i miały znaczący wpływ na MMŚP ⁽³⁾. W porównaniu z większymi przedsiębiorstwami MMŚP dysponują zasadniczo ograniczonymi rezerwami finansowymi pozwalającymi sprostać wyzwaniom finansowym i w większym stopniu polegają na finansowaniu zewnętrznym, w szczególności na pożyczkach bankowych. EKES docenia wysiłki Komisji na rzecz wspierania MMŚP za pomocą środków politycznych. Niedawno opublikowany pakiet pomocy dla MŚP obejmuje środki takie jak uproszczenie transgranicznych procedur podatkowych, wprowadzenie bardziej rygorystycznych warunków płatności w transakcjach handlowych oraz wyznaczenie pełnomocnika UE ds. MŚP, który będzie wyrażał obawy MŚP. Środki te oferują częściowe rozwiązania problemów MMŚP.

⁽²⁾ Dz.U. C 486 z 21.12.2022, s. 9.

⁽³⁾ Dane Eurostatu dotyczące rejestracji działalności gospodarczej i upadłości w 2022 r., <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/DDN-20220217-2>

2.3. Celem niniejszej opinii z inicjatywy własnej jest przeanalizowanie strategii na rzecz zwiększenia odporności finansowej MMŚP poprzez działania zarówno na szczeblu europejskim, jak i na poziomie państw członkowskich. W opinii omówione zostaną dostęp MMŚP do finansowania, opóźnienia w płatnościach, wiedza finansowa i zarządzanie finansami, wczesne ostrzeżenie i druga szansa, oddziaływanie ram regulacyjnych, dywersyfikacja łańcuchów dostaw i ciągłość działania. Odporność finansowa w kontekście niniejszej opinii odnosi się do zdolności MMŚP do przetrwania wstrząsów i trudności finansowych oraz do przewyższania ich skutków. Niniejsza opinia, w której oparto się na wcześniejszych pracach EKES-u dotyczących MMŚP, służy jeszcze lepszemu zrozumieniu ich odporności finansowej.

3. Dostęp do finansowania

3.1. Pandemia COVID-19 znacząco wpłynęła na sytuację finansową MMŚP. Wiele przedsiębiorstw doświadczyło spadku popytu, co skutkowało niższym przychodem i słabszymi przepływami środków pieniężnych. Opóźnienia w płatnościach od klientów prowadziły do niedoborów płynności i utrudniały MMŚP wywiązać się ze zobowiązań finansowych. Co więcej, wzrosty cen i zakłócenia w łańcuchach dostaw wywierały dodatkową presję na rezerwy finansowe tych podmiotów. W rezultacie w tych trudnych czasach wiele MMŚP boryka się ze zwiększonym poziomem zadłużenia i niepewnością finansową. Chociaż pożyczki bankowe i interwencje rządowe przyniosły MMŚP pewną ulgę, OECD podaje, że spadła dostępność innych źródeł finansowania, w szczególności finansowania kapitałowego na wczesnym etapie rozwoju działalności⁽⁴⁾. Wiele MMŚP jest nadal obciążonych długiem, ponieważ w dalszym ciągu spłaca pożyczki zaciągnięte w celu przewyższenia wyzwań finansowych związanych z pandemią.

3.2. Od czasu wybuchu pandemii i wojny w Ukrainie MMŚP na całym świecie stoją przed poważnymi wyzwaniami finansowymi spowodowanymi wysoką inflacją i szeregiem podwyżek stóp procentowych⁽⁵⁾. Czynniki te doprowadziły do zaostrzenia warunków finansowych, co sprawia, że dostęp do finansowania jest dla MMŚP trudniejszy i kosztowniejszy. Ponadto dodatkowe trudności wynikają z pogarszającego się dostępu do rynków akcji, ponieważ inwestorzy są bardziej skłonni do wybierania inwestycji o niższym poziomie ryzyka.

3.3. Chociaż EKES popiera zamiar instytucji europejskich dotyczący zwiększenia odporności i stabilności systemu finansowego, istnieją obawy co do potencjalnego negatywnego wpływu zaostrzenia przepisów na dostęp MMŚP do finansowania bankowego. Zaostrzenie przepisów mogłoby doprowadzić do sytuacji, w której dostęp MMŚP do finansowania jest w coraz większym stopniu uzależniony od zaangażowania podmiotu publicznego, takiego jak instytucje gwarancyjne lub banki prorozwojowe. Uznając ważną rolę banków rozwojowych w finansowaniu MMŚP, EKES wzywa Komisję do ścisłego monitorowania ogólnego oddziaływania regulacji sektora finansowego na klientów będących MMŚP. EKES wyraża również poważne zaniepokojenie niskim poziomem inwestycji MMŚP oraz osłabieniem zdolności MMŚP do finansowania innowacji i dwójakiej transformacji oraz podkreśla, że MMŚP muszą nadal mieć dostęp do finansowania po rozsądnych cenach.

3.4. Alternatywne finansowanie, takie jak finansowanie społecznościowe i anioły biznesu, oferuje pewne rozwiązania dla MMŚP borykających się z trudnościami w uzyskaniu finansowania od tradycyjnych pożyczkodawców. UE może ułatwić korzystanie z finansowania alternatywnego, ustanawiając ramy regulacyjne wspierające takie rozwiązania, zachęcając do dzielenia się danymi i do inicjatyw w zakresie otwartej bankowości oraz inwestując w ukierunkowane programy edukacji finansowej dla MMŚP. Ponadto należy rozwijać rynki kapitału wysokiego ryzyka, akcji i obligacji, tak aby stały się bardziej atrakcyjne dla MMŚP.

3.5. Co więcej sama UE odgrywa ważną rolę we wzmacnianiu odporności finansowej MMŚP dzięki instrumentom finansowania. Instrumenty te zapewniają MMŚP dostęp do kapitału, który może być im trudno uzyskać z tradycyjnych źródeł, a także instrumenty gwarancyjne, pozwalające łagodzić postrzegane ryzyko związane z udzielaniem pożyczek. Należy zapewnić wystarczające środki finansowe na wsparcie MMŚP za pośrednictwem segmentu MŚP Programu InvestEU. Jeśli chodzi o Europejską Radę ds. Innowacji (EIC), EKES popiera apel Parlamentu Europejskiego⁽⁶⁾ do KE o zwiększenie udziału MŚP w EIC oraz o opracowanie instrumentów finansowania bardziej dostępnych dla małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw. EKES uważa również, że należy przekierować więcej funduszy regionalnych UE na działalność MMŚP. EKES proponował już wprowadzenie dla MŚP prostej procedury składania wniosków⁽⁷⁾, aby ułatwić MMŚP dostęp do funduszy UE.

⁽⁴⁾ OECD, „The impact of COVID-19 on SME financing: A special edition of the OECD Financing SMEs and Entrepreneurs Scoreboard”, *OECD SME and Entrepreneurship Papers*, nr 22, OECD Publishing, Paryż, 2020, <https://doi.org/10.1787/ecd81a65-en>.

⁽⁵⁾ Zob. przykładowo: OECD, „OECD Financing SMEs and Entrepreneurs Scoreboard: 2023 Highlights”, *OECD SME and Entrepreneurship Papers*, nr 36, OECD Publishing, Paryż, 2023, <https://doi.org/10.1787/a8d13e55-en>.

⁽⁶⁾ EP 2022/2063/(NI).

⁽⁷⁾ Dz.U. C 194 z 12.5.2022, s. 7.

3.6. Poza tym pełna europejska unia rynków kapitałowych oferowałaby MMŚP szersze i bardziej elastyczne możliwości finansowania. EKES ubolewa nad ograniczonymi postępami w tym zakresie i wzywa do podjęcia dalszych działań w celu pogłębienia unii rynków kapitałowych.

4. Rozwiązanie problemu opóźnień w płatnościach

4.1. W dyrektywie w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach ⁽⁸⁾ przewidziano ramy prawne, które mają zapewnić, by przedsiębiorstwa terminowo otrzymywały płatności za towary i usługi. Przepisy UE dotyczące opóźnień w płatnościach poprawiły sytuację w zakresie opóźnień, jednak ponad 60 % przedsiębiorstw w UE nadal nie otrzymuje płatności w terminie, a małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) są najbardziej dotknięte tym problemem, także wtedy, gdy realizują zamówienia publiczne.

4.2. Kultura szybkich płatności może wzmocnić odporność finansową MMŚP i pomóc uniknąć niepotrzebnych upadłości. Z tego względu EKES z zadowoleniem przyjmuje trwający przegląd dyrektywy w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach i zachęca prawodawców Unii do szybkiego przyjęcia wniosku przed końcem obecnej kadencji.

4.3. EKES sądzi, że w ramach tej rewizji należy nie tylko ustanowić sprawiedliwe terminy płatności, ale także wdrożyć niezależny i skuteczny system monitorowania i egzekwowania. W związku z tym każde państwo członkowskie powinno być zobowiązane do wyznaczenia odpowiedzialnego organu, który będzie mógł nadzorować przestrzeganie przepisów i interweniować na wniosek małych przedsiębiorstw lub ich organizacji. Ponadto organy powinny być uprawnione do nakładania sankcji w przypadku nieprzestrzegania przepisów.

4.4. EKES wzywa również do szybkich płatności w ramach finansowania projektów europejskich na rzecz MŚP i sugeruje, by stosowano do nich przepisy dotyczące opóźnień w płatnościach.

5. Podnoszenie poziomu wiedzy finansowej i wzmocnianie zarządzania finansami

5.1. Poziom umiejętności w zakresie zarządzania finansami w MMŚP jest zróżnicowany – w niektórych z nich istnieją duże umiejętności finansowe, a w innych brakuje niezbędnej wiedzy merytorycznej i eksperckiej w zakresie zarządzania finansami, co może prowadzić do problemów z budżetowaniem, zarządzaniem przepływami pieniężnymi, analizą finansową czy dostępem do odpowiednich opcji finansowania. Podnoszenie poziomu wiedzy finansowej i umiejętności w MMŚP pozwala na skuteczne zarządzanie finansami, zwiększa dostęp do finansowania i sprawia, że przedsiębiorstwa te są bardziej odporne na kryzysy.

5.2. EKES zdecydowanie opowiada się za włączeniem edukacji w dziedzinie przedsiębiorczości do wszystkich poziomów kształcenia i podkreśla znaczenie kształtowania umiejętności sprzyjających przedsiębiorczości. Co więcej potrzebne są łatwo dostępne usługi doradztwa finansowego dla przedsiębiorców, wspierające od samego początku prowadzenia działalności rozwój modeli biznesowych charakteryzujących się odpornością finansową. Organizacje biznesowe odgrywają kluczową rolę w podnoszeniu poziomu wiedzy finansowej właścicieli MMŚP i ważne jest, by UE i państwa członkowskie wspierały te organizacje.

5.3. UE powinna inwestować w programy szkoleniowe dla MMŚP, które zwiększają umiejętności w zakresie zarządzania finansami i inwestowania. Przykładowo platforma Entrepreneurship4all ma doprowadzić do zwiększenia w Europie liczby przedsiębiorców odnoszących sukcesy poprzez zapewnianie szkolenia i kształcenia cyfrowego, a także szkoleń przekazujących potrzebną przedsiębiorcom wiedzę finansową. UE może również ułatwić MMŚP dostęp do fachowej wiedzy finansowej i doradztwa finansowego, przykładowo przez programy mentorskie lub platformy pozwalające na nawiązywanie kontaktów między MMŚP a doświadczonymi specjalistami. Ważne jest, aby przedsiębiorcy mieli dostęp do tych narzędzi wsparcia w swym własnym języku.

6. Inwestowanie we wczesne ostrzeżenie i drugą szansę

6.1. Wczesne wykrywanie trudnej sytuacji finansowej ma kluczowe znaczenie dla poprawy odporności finansowej MMŚP. Wykrywanie wczesnych oznak trudnej sytuacji finansowej pozwala MMŚP podjąć proaktywne działania służące łagodzeniu ryzyka, wdrożyć strategię zarządzania obrotem oraz poszukiwać niezbędnego mentoringu i wsparcia. Systemy wczesnego ostrzegania umożliwiają przedsiębiorstwom podejmowanie na czas odpowiednich decyzji, takich jak decyzje o dostosowaniu działalności operacyjnej, poszukiwaniu dodatkowego finansowania lub wdrożeniu środków oszczędnościowych, co może pomóc zapobiec niewypłacalności i zapewnić długoterminową rentowność przedsiębiorstwa.

⁽⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych (Dz.U. L 48 z 23.2.2011, s. 1).

6.2. UE podjęła aktywne działania, aby upowszechnić wczesne wykrywanie trudności finansowych oraz ułatwić procesy upadłościowe i restrukturyzacyjne. Dyrektywa o restrukturyzacji i upadłości⁽⁹⁾ służy ustanowieniu usprawnionych i wydajnych procedur wczesnej restrukturyzacji oraz zapewnieniu drugiej szansy przedsiębiorcom borykającym się z trudnościami finansowymi. Państwa członkowskie są zobowiązane do zapewnienia dostępu do mechanizmów wsparcia, które pomagają przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej, takich jak programy wsparcia opracowane w ramach projektu „Early Warning Europe”⁽¹⁰⁾. EKES apeluje o skuteczne monitorowanie wdrażania dyrektywy i podkreśla potrzebę zapewnienia dostępu do solidnych mechanizmów wsparcia dla MMŚP znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, przy czym nie mogą to być jedynie informacyjne strony internetowe.

6.3. UE musi zachęcać do opracowywania i wykorzystywania narzędzi cyfrowych opartych na analizie danych, sztucznej inteligencji i uczeniu się maszyn w celu zwiększania możliwości wczesnego wykrywania trudnej sytuacji finansowej MMŚP. Narzędzia te mogą pozwolić na monitorowanie w czasie rzeczywistym, identyfikowanie ryzyka oraz terminowe ostrzeżenia umożliwiające proaktywne działania w celu zapobiegania trudnościom finansowym i ich łagodzenia, a przez to wzmacniania odporności finansowej przedsiębiorstw.

6.4. Gdy właściciele MMŚP mają możliwość podniesienia się z trudności finansowych lub niepowodzeń w działalności gospodarczej i rozpoczęcia „drugiej rundy” jako przedsiębiorcy, mają większe prawdopodobieństwo odniesienia sukcesu i wykazują się większą odpornością. Druga szansa pozwala przedsiębiorcom wyciągnąć wnioski z błędów popełnionych w przeszłości, wykorzystać nowo pozyskaną wiedzę i doświadczenie, a także stawiać czoła przyszłym wyzwaniom z większą pewnością i większą zdolnością przystosowywania się do sytuacji. W otoczeniu sprzyjającym dawaniu drugiej szansy w UE MMŚP mogą czerpać korzyści z odporności i potencjału wzrostu przedsiębiorców, którzy wyciągnęli wnioski z wcześniejszych doświadczeń.

6.5. EKES zwraca się do Komisji, by przeprowadziła gruntowną ocenę istniejących barier w korzystaniu z drugiej szansy, z jakimi mają do czynienia europejscy przedsiębiorcy po niepowodzeniu w prowadzeniu działalności gospodarczej. Tego rodzaju przeszkody, wynikające z przepisów i innych czynników, mogą utrudniać uczciwym przedsiębiorcom założenie nowego przedsiębiorstwa. Mogą one obejmować na przykład trudności związane z otwarciem rachunku bankowego lub uzyskaniem niezbędnych ubezpieczeń. Chociaż przeszkody te mogą się różnić w poszczególnych państwach członkowskich i kulturach biznesowych, kompleksowe zidentyfikowanie takich barier umożliwiłoby określenie najlepszych praktyk i opracowanie wspólnych rozwiązań, które pozwolą sprostać wspólnym wyzwaniom. EKES uważa, że UE musi odgrywać aktywną rolę w ograniczaniu stygmatyzacji związanej z niepowodzeniami w działalności gospodarczej oraz w tworzeniu otoczenia sprzyjającego przedsiębiorcom.

7. Ramy regulacyjne i opodatkowanie

7.1. EKES dostrzega znaczny wpływ otoczenia regulacyjnego na odporność finansową MMŚP, biorąc pod uwagę ich potencjalne obciążenie związane z kosztami przestrzegania przepisów przy ograniczonych zasobach, które może obniżyć ich zdolność do inwestowania we wzrost i innowacje. EKES popiera plan Komisji Europejskiej dotyczący zmniejszenia o 25 % obowiązków sprawozdawczych MŚP i proponuje wyznaczenie w przyszłości ambitniejszych celów, a także regularne monitorowanie i ocenę. Co więcej, wyraża obawy dotyczące dodatkowych kosztów przestrzegania przepisów – wynikających z krajowych praktyk nadmiernie rygorystycznego wdrażania, które nie tylko tworzą obciążenia dla MMŚP, ale również powodują nieuczciwą konkurencję na jednolitym rynku.

7.2. Usprawnienie i uproszczenie procedur wydawania pozwoleń i koncesji może zwiększyć odporność finansową MMŚP, ponieważ zmniejsza obciążenia administracyjne, ułatwia szybsze zakładanie przedsiębiorstw i sprzyja ich rozwojowi. Z tego względu EKES podkreśla potrzebę uproszczenia przepisów i przyspieszenia procesu wydawania pozwoleń na inwestycje i inne rodzaje działalności gospodarczej.

7.3. EKES zwraca uwagę na wpływ przepisów i strategii podatkowych państw członkowskich na odporność finansową MMŚP. Złożone systemy podatkowe, wysokie stawki podatkowe i obciążenia administracyjne mogą być źródłem trudności dla MMŚP, zwłaszcza tych, które dysponują ograniczonymi zasobami na planowanie podatkowe i zapewnienie przestrzegania przepisów. Z drugiej strony zachęty podatkowe i uproszczone systemy opodatkowania mogą odciążać MMŚP i przyczyniać się do ich stabilności finansowej. Ponieważ organy podatkowe często występują w charakterze

⁽⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1023 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej, umorzenia długów i zakazów prowadzenia działalności oraz w sprawie środków zwiększających skuteczność postępowań dotyczących restrukturyzacji, niewypłacalności i umorzenia długów, a także zmieniająca dyrektywę (UE) 2017/1132 (dyrektywa o restrukturyzacji i upadłości) (Dz.U. L 172 z 26.6.2019, s. 18).

⁽¹⁰⁾ W ramach projektu „Early Warning Europe” uruchomiono krajowe sieci doradztwa i wsparcia dla przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, zob. <https://www.earlywarningeurope.eu/>.

wierzycieli MMŚP, odgrywają kluczową rolę we wzmacnianiu ich odporności finansowej. Można to osiągnąć z wykorzystaniem takich środków, jak oferowanie ulg w płatnościach, wspieranie w przestrzeganiu przepisów oraz usprawnianie i cyfryzacja procedur podatkowych. Takie działania mogą pomóc MMŚP w zarządzaniu ich zobowiązaniami podatkowymi i poprawić ich ogólną kondycję finansową.

8. Dywersyfikacja łańcuchów dostaw i zapewnienie ciągłości działania

8.1. Dywersyfikacja łańcuchów dostaw ma duże znaczenie dla odporności finansowej europejskich MMŚP. Ograniczenie ich zależności od jednego dostawcy lub rynku pomaga zmniejszyć ryzyko finansowe i umożliwia skuteczniejsze dostosowywanie się do zmieniających się warunków rynkowych, wahań cen lub zakłóceń w łańcuchach dostaw.

8.2. Tworzenie zdywersyfikowanych łańcuchów dostaw utrudniają jednak ograniczone zdolności, ograniczona wiedza i ograniczone zasoby MMŚP. Co więcej, MŚP w umowach dotyczących dostaw mają często mniejszą siłę przetargową w porównaniu z dużymi przedsiębiorstwami, co jeszcze bardziej utrudnia im funkcjonowanie w obrębie łańcucha dostaw i prowadzenie negocjacji. EKES wzywa do wspierania umiędzynarodowienia MMŚP i ich dostępu do rynków zagranicznych, aby umożliwić im dywersyfikację dostaw, uzyskanie większej płynności i udział w światowym handlu.

8.3. Przeniesienie własności przedsiębiorstw odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu ciągłości działania i odporności. Przekazanie przedsiębiorstwa nowemu właścicielowi lub kierownictwu pomaga utrzymać działalność, zachować miejsca pracy i utrzymać relacje z klientami, dostawcami i innymi zainteresowanymi stronami przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum zakłóceń i zachowaniu wartości przedsiębiorstwa. W niedawnej opinii w sprawie przenoszenia własności przedsiębiorstw EKES wzywał UE do podjęcia działań w celu ułatwienia przenoszenia własności przedsiębiorstw w Europie ⁽¹⁾.

Bruksela, dnia 25 października 2023 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Oliver RÖPKE

⁽¹⁾ Dz.U. C 486 z 21.12.2022, s. 9.